

ماهنامه علمى پژوهشى

مهندسی مکانیک مدرس

mme.modares.ac.ir

مطالعه مقایسهای تأثیر افزودن نانویودر به دیالکتریک برروی یارامترهای خروجی و سلامت سطح آلیاژ Ti-6Al-4V در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی

^{2} محمدرضیا شبیگرد ^{1} ، بهنام خسروزاده

- 1 دانشیار، مهندسی مکانیک، دانشگاه تبریز، تبریز
- 2- دانشجوی دکتری، مهندسی مکانیک، دانشگاه تبریز، تبریز
- * تبريز، صندوق پستى 5166616471، mrshabgard@tabrizu.ac.ir

اطلاعات مقاله

مقاله يژوهشي كامل دريافت: 24 آذر 1394 پذیرش: 15 دی 1394 ارائه در سایت: 06 بهمن 1394

کلید واژگان: **EDM** نانوپودر سلامت سطح تيتانيوم

. آلیاژ تیتانیوم Ti-6Al-4V یکی از پرکاربردترین آلیاژهای صنعتی است که بیشترین استفاده را در صنایع مهم و پر مخاطره دارد، یکی از ملزومات ماشین کاری چنین قطعاتی، دستیابی به سلامت سطح مناسب است. ماشین کاری تخلیه الکتریکی با استفاده از ذرات معلق در دی الکتریک، فرایندی است که مکانیسم آن با فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی سنتی متفاوت است و اغلب به منظور دستیابی به صافی سطح مناسب در ماشین کاری تخلیه الکتریکی از آن استفاده میشود. در این مطالعه دو نوع نانوپودر اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم به سیال دی الکتریک، در فرایند ماشین کاری آلیاژ تیتانیوم Ti-6Al-4V اضافه می گردد، تا تأثیر افزودن آنها بر روی مشخصههای خروجی فرایند تخلیه الکتریکی از جمله نرخ برادهبرداری، سایش نسبی ابزار و صافی و سلامت سطح مورد بررسی و مقایسه قرار گیرد. سطح نمونههای ماشین کاری شده و سطح مقطع برش خورده آنها با میکروسکوپ الکترونی روبشی عکسبرداری شده تا اندازه و توزیع میکروترکهای سطحی و عمق لایه متاثر از حرارت مطالعه گردد. نتایج نشان میدهد که افزودن نانوپودرها بویژه نانوپودر اکسید سیلسیم باعث افزایش نرخ برادهبرداری شده، تأثیر نانوذرات بر روی فرسایش نسبی ابزار به تنظیمات و شرایط ماشین کاری بستگی دارد. تأثیر نانویودر اکسید سیلسیم بر روی افزایش صافی سطح بیشتر از نانوپودر اکسید آلومینیوم میباشد، سلامت سطح ماشین کاری شده از لحاظ وجود میکروترکها و عمق لایه تغییر یافته در اثر حرارت، با افزودن نانوذرات بهبود یافته است.

Comparative study of adding nanopowders in dielectric effects on outputs and surface integrity of Ti-6Al-4V alloy in Electrical Discharge Machining

Mohammadreza Shabgard*, Behnam Khosrozadeh

Department of Mechanical Engineering, Tabriz University, Tabriz, Iran. * P.O.B. 5166616471 Tabriz, Iran, mrshabgard@tabrizu.ac.ir

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper Received 15 December 2015 Accepted 05 January 2016 Available Online 26 January 2016

Keywords: **EDM** Nano powder Surface integrity Titanium

ABSTRACT

Titanium alloy Ti-6Al-4V is one of the most used industrial alloys, often employed in important and risky applications. One of the requirements for machining such parts is to achieve the appropriate surface integrity. Powder mixed electrical discharge machining is a process which has different mechanisms compared with traditional electrical discharge machining process; it is often used in order to obtain good surface finish. In this study two different kinds of Nano powders, SiO2 and Al2O3 were added in dielectric for machining of Ti-6Al-4V titanium alloy so that the effect of adding them on the output characteristics of the electric discharge process, including removal rate, tool wear ratio, surface roughness and integrity is investigated and compared. In order to investigate surface micro cracks and heat altered layer, surface and cross section of it were studied by scanning electron microscopy imaging. The results show addition of Nano powders into dielectric, especially SiO2, increases material removal rate, the effect of Nano powders on tool wear ratio depends on machining condition and setting. SiO2 Nano powder decreases surface roughness more than Al2O3 Nano powder. Surface integrity of machined sample in terms of micro-cracks and depth of the heat altered layer is improved with the addition of nanoparticles.

کاربرد زیادی دارد [1]. این روش ساخت تقریبا به یک روش استاندارد برای ساخت قطعات و محصولات استفاده شده در نمونهسازی سریع و برخی دیگر از روشهای تولید، بویژه در مقیاس پایین تولید، تبدیل شده است [2]. در این روش جرقه یا تخلیه های الکتریکی بین ابزار و قطعه کار، در یک فاصله

1- مقدمه

ماشین کاری تخلیه الکتریکی ^{1} یک از پر کاربردترین روشهای ماشین کاری غیر سنتی است که در صنایع مختلف به ویژه صنعت قالبسازی و ابزارسازی

1- Electrical Discharge Machining (EDM)

حداقلی بین آنها اعمال میشود، در این حالت هیچگونه تماس مکانیکی بین آنها وجود ندارد و در نتیجه ماشین کاری در ابعاد بسیار کوچک در این روش میسر بوده و مشکلاتی مانند ارتعاش و تنش های مکانیکی به حداقل میرسد. باوجود روش برادهبرداری پیشرفتهای که در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی وجود دارد، کاربرد آن بویژه در شرایطی که با نرخ برادهبرداری زیادی همراه است، با محدودیتها و مشکلاتی همراه است. به علت ترموالکتریکی بودن مکانیسم برادهبرداری در این فرایند، منطقه متأثر از حرارت که از چندین لایه مختلف تشکیل شده است، در سطح قطعه کار ایجاد می گردد. در سطح خارجی قطعه کار لایه دوباره منجمد شدهای (لایه سفید) پدید می آید که حاصل سطح ذوب شدهای است که از حفره مذاب به بيرون پرتاب نشده و مجددا در سطح قطعه انجماد يافته است؛ اين لايه سخت و شکننده با ترکهای ریز و حفرههایی همراه است و مواد تشکیل دهنده آن از مواد مذاب حفره، مواد منتقل شده از ابزار و براده های داخل دی الکتریک است [3]. ماهیت حرارتی فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی مستقیما بر خواص شیمیایی، فیزیکی و ریزساختار لایه سطحی قطعه کار تأثیر گذاشته، در نهایت عملکرد قطعه را تحت تأثیر قرار میدهد. این اثرات در کاربردهایی مانند قالبهای تزریق که با سایش مکانیکی و شیمیایی همراه هستند اهمیت بیشتری پیدا می کند [4]. به منظور برطرف کردن مشکلات ناشی در این زمینه و تأمین نیازهای در حال توسعه که شامل تولید قطعات دقیق با حداقل زبری سطح و مقاومت کافی سایشی و شیمیایی است، بخش وسیعی از تحقیقات و توسعه فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به بهبود کیفیت سلامت سطح اختصاص مى يابد.

یکی از نوآوریهای جدید در زمینه بهبود قابلیتهای فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی افزودن پودر به سیال دی الکتریک میباشد، که به این فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر ^{2} اطلاق می گردد [6,5]. در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر ذرات پودری رسانا یا نیمه رسانا به سیال دی الکتریک افزوده شده تا قابلیت ماشین کاری فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی را از طریق کاهش استحکام دی الکتریک و افزایش فاصله گپ بین الکترودها، افزایش دهد. در این حالت خصوصیات مربوط به شکست دىالكتريك تغيير كرده و خروجيهاى فرايند ماشين كارى تخليه الكتريكي مانند نرخ برادهبرداری، سایش نسبی ابزار و صافی سطح بهبود مییابند، که این موضوع به علت افزایش پایداری فرایند، در نتیجه شستشوی بهتر محصولات ماشین کاری در فاصله گپ بزرگتر است [2].

عصارزاده و قریشی تأثیر افزودن پودر اکسید آلومینیوم ^{5} به دیالکتریک را بر روی خروجیهای فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی فولاد ابزار 45 مطالعه کردهاند. پودر های اکسید آلومینیوم در اندازه 50 و 45 میکرومتر در غلظتهای 2.8 و 2.5 گرم بر لیتر به دیالکتریک پایه نفتی افزوده شده است. آنها گزارش دادهاند که افزودن پودر اکسید آلومینیوم به دیالکتریک در شرایط ماشین کاری جریان و زمان روشنی پالس کم، باعث تولید سطوح بسیار صافی می شود. همچنین وجود این ذرات باعث عریض تر شدن گپ ماشین کاری شده که این امر موجب شستشوی بهتر می شود؛ در حالی که افزایش فاصله گپ در اثر افزایش ولتاژ ماشین کاری باعث ناپایداری فرایند مے شود [7].

اکمکچی و ارسوز نحوه تأثیر پودر کاربید سیلیسیم 4 بر روی توپوگرافی و

ساختار سطح فولاد ماشین کاری شده را بررسی کردهاند. بر این اساس نتایج نشان میدهد که ذرات پودری اطراف ستون پلاسما در داخل سطح ماشین کاری شده نفوذ کرده و مانع پیشرفت ترکهای عمقی میشوند در حالی که تأثیری روی ترکهای سطحی ندارند [8].

چو و هکارانش پودرهای کاربید سیلسیم و آلومینیوم را به دیالکتریک پایه نفتی فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی آلیاژ تیتیانیوم اضافه کردهاند. افزودن هر دو پودر باعث افزایش طول ستون اسپارک شده و در نتیجه براده ها بهتر از این ناحیه تخلیه میشوند؛ همچنین نرخ برادهبرداری افزایش یافته

قریشی و اسدی افزایش صافی سطح قطعات ماشین کاری شده با روش ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر را تأیید کرده و همچنین افزودهاند که می توان با جریانهای پالس بالاتر که موجب افزایش نرخ برادهبرداری میشود، صافی سطح را در حد مورد نظر نگه داشت؛ در حالی که بدون افزودن پودر این موضوع میسر نمیباشد [10].

چن و همکارانش ساختار سطحی آلیاژ تیتانیوم الکتریکی سنتی و تخلیه الکتریکی به همراه پودر تیتانیوم افزوده شده به دی الکتریک را در جریانهای پایین جرقه، با هم مقایسه کرده اند. مطابق تحقیقات آنها، با افزودن پودر تیتانیوم با غلظت 3 گرم بر لیتر به دی الکتریک آب دی یونیزه ترکهای سطحی به طور قابل ملاحظهای کاهش یافته و در غلظت 6 گرم بر لیتر ترکی در سطح مشاهده نمی گردد [11].

کومار و باترا سلامت سطح فولاد ابزار را با استفاده از پودر تنگستن و فرايند ماشين كارى تخليه الكتريكي اصلاح كردهاند. طبق اين نتايج معلوم گردید که در شرایط مشخص ماشین کاری مقادیر قابل توجهی تنگستن موجود در دیالکتریک به سطح قطعه کار انتقال مییابد و بهبود خواص سطح با این روش امکانپذیر است. آلیاژسازی سطحی قطعه کار با تنگستن و کربن حاصل از تجزیه دیالکتریک موجب افزایش صد درصدی میکروسختی سطح شد [12].

جانمانی و موتامارا با استفاده از پودر تیتانیوم و تعیین شرایط ماشین کاری مناسب لایهای روی قطعه تنگشتن کارباید ایجاد کردهاند، این لایه متشکل از کربن و تیتانیوم بوده و ترکهای بسیار محدودی در آن مشاهده شده، همچنین سختی سطح از HV 990 HV به 1750 رسیده که نزدیک به سختی تیتانیوم کارباید است [13].

پری هاندانا و همکاران میکرو ماشین کاری تخلیه الکتریکی آلیاژ نقره تنگستن را با نانوپودر گرافیت در دیالکتریک انجام دادهاند. نتایج آنها بیان می کند که در این حالت زمان ماشین کاری 35% کاهش می یابد و دقت ماشین کاری بهبود می یابد. به علت توزیع یکنواخت جرقه ها میکروتر کهای سطح ماشین کاری نیز به طور قابل ملاحظهای کاهش می یابد [14].

آلیاژ تیتانیوم Ti-6Al-4V یکی از پرکاربردترین آلیاژهای صنعتی است که در صنایعی مانند خودروسازی، هوافضا و زیست پزشکی و غیره کاربرد فراوانی دارد. خواص منحصر به فرد آن مانند نسبت استحکام به وزن بالا، قابلیت کارکرد در دماهای بالا، مقاومت بالا در مقابل خوردگی و خستگی، خواص خزشی مناسب و قابلیت کامپوزیتی و زیست سازگاری میباشد. به خاطر محدودیتهای ماشین کاری این آلیاژ با روشهای ماشین کاری سنتی، از فرایندهای ماشین کاری پیشرفته مانند ماشین کاری لیزر، ماشین کاری الکتروشیمیایی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی برای ماشین کاری آن استفاده مىشود [15].

مهندسی مکانیک مدرس، اردیبهشت 1395، دوره 16، شماره 2

¹⁻ Surface Integrity

²⁻ Powder Mixed Electrical Discharge Machining (PMEDM)

³⁻ Al2O3

باوجود تحقیقات صورت گرفته در خصوص تأثیر پودرهای افزوده شده به دی الکتریک، تحقیق جامعی در خصوص بررسی تأثیر پودرها با خواص متفاوت بر روی پارامترهای خروجی فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی و علی الخصوص سلامت سطح قطعات تولیدی انجام نگرفته است؛ در این مطالعه تأثیر افزودن نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم به دی الکتریک در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی آلیاژ تیتانیوم Ti-6Al-4V مورد بررسی قرار گرفته است تا اثرات پودرها با خواص متفاوت روی نرخ براده برداری، سایش نسبی ابزار، صافی سطح، ترکهای سطحی و عمق لایه متأثر از حرارت مورد تجزیه تحلیل قرار گیرد.

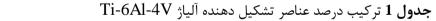
2- مواد و روشها

0.01 0.0053

نمونههای استفاده شده برای انجام عملیات ماشین کاری از آلیاژ تیتانیوم نمونههای استفاده شده برای انجام عملیات ماشین کاری از آلیاژ تیتانیوم Ti-6Al-4V ساخته شدند. نمونهها در ارتفاع mm از میلگردهای تیتانیوم به قطر mm به قطر mm مرحله آماده سازی، سطح قطعات سنگزنی شدند. ابزار استفاده شده از جنس فلز مس بود که از میلگردهای مسی به قطر mm با عملیات تراش کاری تهیه شدند. ترکیب درصد عناصر آلیاژی قطعه کار و مشخصات فیزیکی و مکانیکی قطعه کار و ابزار به ترتیب در جدولهای 1 و 2 ارائه شده است.

آزمایشهای ماشین کاری تخلیه الکتریکی با دستگاه اسپار ک شارمیلز روبوفرم ^{3} 200 با مولد ایزوپالس انجام شد. به منظور کنترل فرآیند و مقایسه شکل پالسها مدار الکترونیکی به کار گرفته شد تا ولتاژ گپ و تغییرات جریان در مقابل زمان، در یک رایانه ضبط و ذخیره گردد. تصاویر شماتیک و واقعی از انجام تستها در شکلهای 1 و 2 نشان داده شده است.

آزمایشهای ماشین کاری طبق اصول طراحی آزمایشات و براساس مدل طرح عاملی کامل ^{4} ، 4 سطح جریان پالس، 4 سطح زمان روشنی پالس، 3 سطح سیال (دی الکتریک با و بدون نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم) انجام شدند. هر آزمایش دو بار انجام شد و میانگین خروجی آنها در نظر گرفته شد. برخی از مشخصات مهم و تأثیر گذار نانوپودرها در فرایند EDM در جدول 3 نشان داده شده است. سایر متغیرهای ورودی و پارامترهای تنظیمی آزمایشها و دستگاه اسپارک در جدول 4 آورده شده است.

0.18

Table 1 Chemical composition of Ti-6Al-4V alloy in %							
Ti	Al	V	Fe	O	C	N	Н

0.22

جدول 2 خواص فیزیکی و مکانیکی قطعه کار و ابزار **Table 2** Physical and mechanical properties of work piece and tool

interior in the second				
Cu	Ti-6Al-4V	خواص مكانيكى		
401 W/mK	6.7 W/mK	هدایت حرارتی		
110 GPa	113 GPa	مدول الاستيك		
1084 °c	1660 °c	نقطه ذوب		
$16.78~\mu\Omega.cm$	178 μ Ω .cm	مقاومت الكتريكى		
8.9 g/cm^3	4.43 g/cm^3	چگالی		

¹⁻ SiO2

2- Wire cut

89.464

6.08

4.02

- 3- Charmilles Roboform 200
- 4- Full factorial

وزن قطعات قبل و بعد از هر آزمایش توسط ترازوی دیجیتالی (با دقت (0.0001g) اندازه گیری شده و با استفاده از رابطه (1) نرخ برادهبرداری محاسبه شد.

$$MRR = \left(\frac{M_1 - M_2}{\rho t}\right) \times 10^6 \tag{1}$$

در این رابطه MRR^5 مقدار نرخ برادهبرداری (mm³/min) جرم MRR^5 جرم قطعه کار قبل از ماشین کاری (g)، M_2 (g) جرم قطعه بعد از ماشین کاری (min) و M_2 (gr/cm³) است.

فرسایش نسبی ابزار TWR^6 شاخصی است که درصد حجم جدا شده از ابزار را نسبت به حجم جدا شده از قطعه کار را در هر آزمایش نشان میدهد، با توزین جرم ابزار قبل و بعد از هر آزمایش میزان فرسایش حجمی ابزار برحسب میلی متر مکعب مشخص شده و از تقسیم این مقدار بر حجم مواد

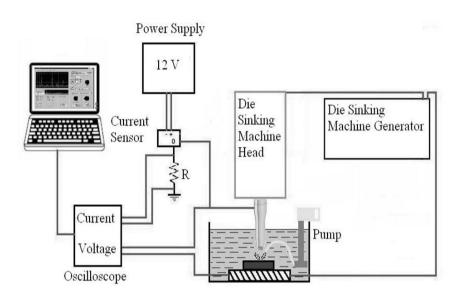

Fig. 1 Schematic set up of experiments شکل 1 تجهیزات و تنظیمات مربوط به انجام آزمایشها

Fig. 2 picture of used equipment for Experimental tests شکل 2 تصویر تحهیزات استفاده شد برای انجام آزمایشهای ماشین کاری

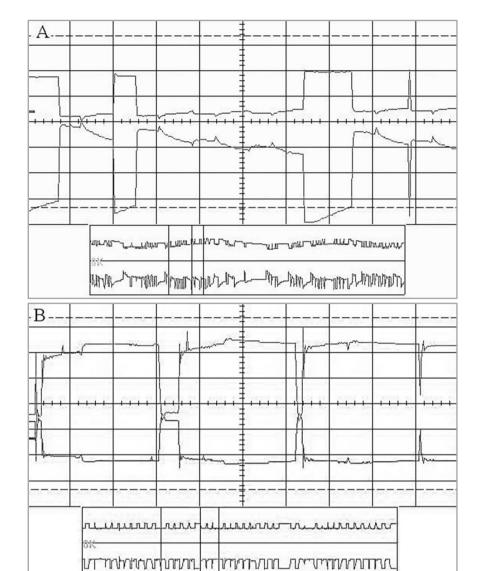
جدول 3 برخی از مشخصات فیزیکی موثر در فرایند EDM نانوپودرها **Table 3** Some of Effective physical properties of Nano powders in EDM

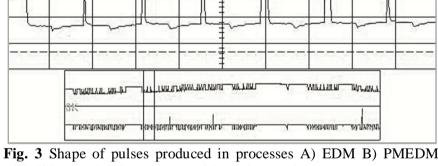
LDM			
چگالی (gr/cm³)	رسانایی حرارتی (W/cmK)	مقاومت الکتریکی (μΩcm)	نانو پودر
2.9	1.5-2	10 ³	Al ₂ O ₃
2.4	1.3	$10^8 - 10^{12}$	SiO_2

⁵⁻ Material Removal Rate

0.02

⁶⁻ Tool Wear Ratio

with SiO₂ powder C) PMEDM with Al₂O₃ powder pulses produced in processes A) EDM B) PMEDM with SiO₂ powder C) PMEDM with Al₂O₃ powder با پودر PMEDM (B EDM (A با پودر اکسید آلومینیوم PMEDM (C با پودر اکسید آلومینیوم

پودرهای اکسید آلومینیوم میباشد که این موضوع به علت چگالی کمتر و توزیع بهتر نانوپودرهای اکسید سیلسیم در کانال پلاسما است. اثرات چندین جرقه در یک پالس تخلیه الکتریکی به وضوح در شکلهای B-3 قابل رویت است که این پدیده باعث توزیع انرژی تک جرقه بین جرقههای مختلف شده و باعث بهبود کیفیت سطح می شود [17].

2-3 - بررسی تأثیر افزودن نانوپودرها بر روی نرخ برادهبرداری

شکل A-A و B-A تأثیر افزودن نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم را بر روی نرخ برادهبرداری به ترتیب در مقابل زمان روشنی پالس و جریان پالس نشان می دهد. همانطور که از شکل A-A ملاحظه می شود، با افزایش زمان روشنی پالس به دلیل افزایش انرژی جرقه ها نرخ برادهبرداری در هر سه فرایند افزایش می یابد. اما در زمان های روشنی پالس طولانی تر به علت

جدول 4 متغیرهای ورودی و پارامترهای تنظیمی دستگاه اسپارک Table 4 Input variables and process parameters of spark

سطح آزمایش	متغير
400, 100, 25, 6.4	زمان روشنی پالس (μS)
48, 24, 12, 6	شدت جریان (A)
6.4	زمان خاموشی پالس (μS)
200	ولتاژ مدار باز (v)
50	فاصلهٔ گپ (µm)
^{1} روغن فلاكس الف	نوع دى الكتريك

برداشته شده از قطعه کار، میزان فرسایش نسبی ابزار از روی رابطه (2) به دست می آید. در این رابطه TRR^2 نرخ سایش حجمی ابزار و MRR نرخ براده برداری از قطعه کار است.

$$TWR = \frac{TRR}{MRR} \times 100 \tag{2}$$

برای اندازه گیری صافی سطح نمونههای ماشین کاری شده از دستگاه اندازه گیری صافی سطح استفاده شد؛ عدد اندازه گیری شده میانگین 3 داده اندازه گرفته شده از سطح نمونهها بود که در راستاهای مختلف از سطح اندازه گیری شده بود.

3- نتايج و بحث

1-3 - بررسى تأثير افزودن نانوپودرها بر روى شكل پالسها

شکل پالسهای تولیدی در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی در شکل ۸-3 نمایش داده شده است؛ در قسمت پایین این شکل پالسها در مدت زمان طولانی تری نشان داده شده و یک قسمت از پالسها به صورت بزرگنمایی شده در بالای تصویر آورده شده است همانطور که از قسمت پایین این شکل معلوم میشود، پالسها نامنظم بوده و پالسهای مدار باز زیادی در آن مشاهده می گردد، با توجه به یکسان نبودن شکل پالسها انرژی آزاد شده از آنها هم مشابه هم نبوده و این امر موجب از بین رفتن کیفیت سطح تولید شده و عدم یکنواختی آن میشود. با توجه به اینکه پالسهای غیر مفید و مزاحم در این فرایند بیشتر است، زمان اتلاف شده نیز در ماشین کاری بیشتر شده و از نرخ برادهبرداری می کاهد. پالسهای تولید شده در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم به ترتیب در شکلهای 3-3 و 3-3 نشان داده شده است.

با توجه به این تصاویر شکل پالسهای تولیدی بسیار منظم تر بوده و زمان تأخیر جرقه در هر دو شکل به صورت قابل ملاحظهای در مقایسه با شکل A-3 کمتر شده و پالسهای مزاحم و غیر مفید در ماشین کاری علی الخصوص در شکل B-3 با پودر اکسید سیلسیم به حداقل رسیدهاند. این موضوع به دلیل افزایش فاصله گپ در حضور نانو ذرات است که با کاهش استحکام شکست دیالکتریک، تخلیه ها در گپ بزرگتری رخ داده و براده ها و عوامل ناپایدار کننده فرایند به راحتی از این محل دور شده و پایداری ماشین کاری را بیشتر می کند [16]. این امر موجب افزایش بازده ماشین کاری شده و با کاهش زمانهای تلف شده در ماشین کاری و افزایش زمانهای برادهبرداری باعث بیشتر شدن نرخ برادهبرداری می گردد. همچنین پالسهای حاصل از فرایند ماشین کاری تخلیه برادهبرداری به همراه پودر با نانوپودرهای اکسید سیلسیم منظم تر از فرایند با الکتریکی به همراه پودر با نانوپودرهای اکسید سیلسیم منظم تر از فرایند با

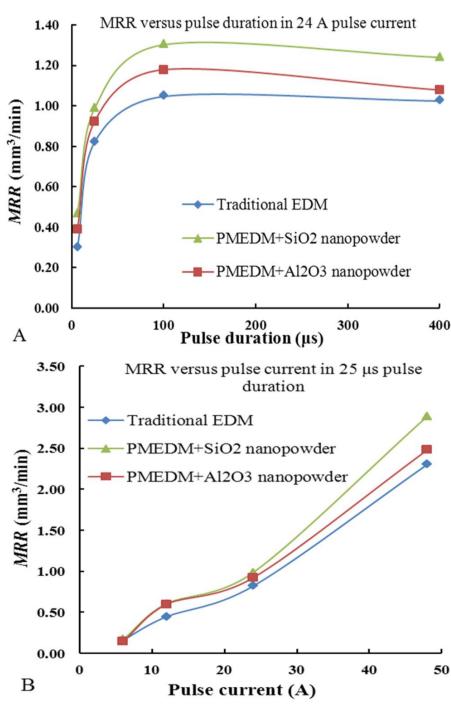
¹⁻ Oil Flux ELF

²⁻ Tool Removal Rate

تجمع محصولات ماشین کاری در گپ و ناپایدار شدن ماشین کاری نرخ براده برداری افزایشی نداشته و حتی در برخی فرایندها کاهش هم داشته است.

همچنین با افزایش زمان پالس قطر کانال پلاسما زیاد شده و تمرکز انرژی در سطح کم شده و در نتیجه اندازه چالهها کمتر میشود که منجر به کاهش نرخ برادهبرداری میشود.

افزودن هر دو نانوپودر باعث افزایش نرخ برادهبرداری شده است، (در شکل A-A نانوپودر اکسید سیلسیم نرخ برادهبرداری را B درصد و نانوپودر اکسید آلومینیوم آن را B درصد افزایش میدهد و در شکل B-A نانوپودر اکسید سیلسیم B درصد و نانوپودر اکسید آلومینیوم B درصد، نرخ برادهبرداری را افزایش میدهد) که به دلایل کاهش زمان تأخیر جرقه در اثر کاهش استحکام شکست دی الکتریک، به حداقل رسیدن جرقههای آرک و اتصال کوتاه به علت افزایش فاصله B و شستشوی بهتر B می باشد. در هر دو شکل تأثیر ناپودر اکسید سیلسیم بر افزایش نرخ برادهبرداری بشتر از نانوپودر اکسید آلومینیوم است که به علت سنگین تر بودن و بیشتر بودن و بیشتر بودن

Fig. 4 Material removal rate of EDM and PMEDM processes A) versus pulse duration in 24 A pulse current B) versus pulse current in 25 micro second pulse duration

شکل 4 نرخ برادهبرداری فرایندهای ماشین کاری تخلیه الکتریکی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با پودرهای مختلف A) در مقابل زمان روشنی پالس در جریان تخلیه 24 آمپر B) درمقابل جریان پالس در زمان روشنی پالس 25 میکروثانیه

چگالی نانوپودر اکسید آلومینیوم نسبت به نانوپودر اکسید سیلسیم میباشد که نمی تواند توزیع بهتری در گپ ماشین کاری داشته باشد و سریع تر تهنشین می شود؛ همچنین هدایت حرارتی نانوپودر اکسید آلومینیوم نیز از اکسید سیلسیم بالاتر بوده در نتیجه مقدار بیشتری از حرارت کانال پلاسما را به دی الکتریک انتقال می دهد، این دو عامل باعث می شود نرخ براده برداری در حضور نانوپودر اکسید سیلسیم بیشتر از اکسید آلومینیوم شود.

3-3- بررسی تأثیر افزودن نانوپودرها بر روی سایش نسبی ابزار

سایش نسبی ابزار در مقابل زمان روشنی پالس و جریان تخلیه به ترتیب در شکلهای 5-A و 5-B و 5-A آورده شده است. از روی شکل 5-A مشخص می شود بیشترین نرخ سایش نسبی ابزار مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با نانوپودر اکسید سیلسیم میباشد (تقریبا افزایش 90 درصدی نسبت به فرایند بدون پودر)، و کمترین مقدار مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی است؛ علت این امر اثر این ذرات بر روی افزایش ماشین کاری است که در بخش 5-2 ذکر شد، همان مکانیسم باعث نرخ برادهبرداری است که در بخش 5-2 ذکر شد، همان مکانیسم باعث افزایش مواد جدا شده از ابزار می شود، و نرخ سایش نسبی ابزار را افزایش می دهد [18].

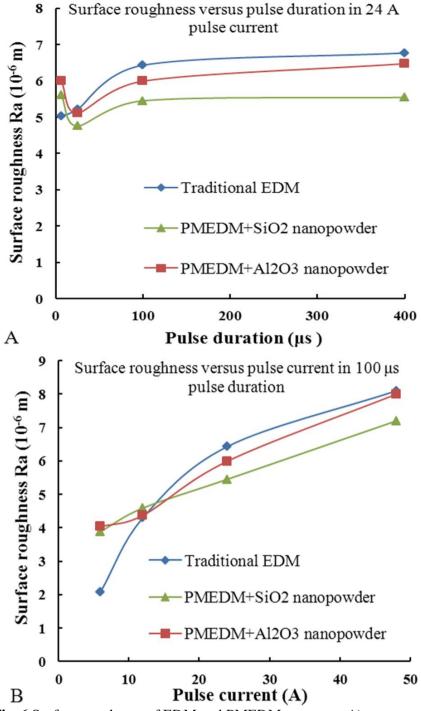
روند مشاهده شد در خصوص تأثیر نانوپودرها بر روی سایش نسبی ابزار در شکل A-A با شکل B-A متفاوت است و در شکل B-A در ابتدای نمودار افزودن نانوپودرها باعث کاهش سایش نسبی ابزار شده است. این پدیده به این دلیل است که در شرایط مذکور، ماشین کاری در شدت جریان A آمپر انجام شده و ماشین کاری تخلیه الکتریکی معمولی بهدلیل کم بودن شدت جریان و فاصله کم ابزار و قطعه کار پایدار نبوده، پالسهای ایجاد شده کم انرژی بوده و با توجه به فاصل کم A ماشین کاری، بیشتر از نوع A و اتصال کوتاه هستند، در نتیجه مواد چندانی از قطعه کار برداشته نشده و باتوجه به رابطه هستند، در نتیجه مواد چندانی از قطعه کار برداشته نشده و باتوجه به رابطه (2) سایش نسبی ابزار بیشتر می شود.

اما با افزودن نانوپورها اولا استحکام شکست دیالکتریک کمتر شده، زمان تاخیر جرقهها کاهش مییابد و در شدت جریانهای پایین هم تخلیهها انجام میشوند. ثانیا کانال پلاسما توسعه یافته و عرض گپ تخلیه الکتریکی بیشتر میشود که باعث زدوده شدن بهتر آلودگیها از محل جرقهها شده و پالسهای غیر مفید به حداقل میرسند. هر دو پارامتر مذکور نرخ برادهبرداری را افزایش داده در نتیجه سایش نسبی ابزار کم میگردد (کاهش 45 درصدی و 75 درصدی سایش نسبی ابزار با حضور نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم به ترتیب) [20,19].

4-3- بررسی تأثیر افزودن نانوپودرها بر روی صافی سطح4

شکلهای A-A و B-A نتایج مربوط به زبری سطح را نشان میدهد. همانطور که در هر دو شکل ملاحظه میشود، افزودن نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم به دیالکتریک باعث کاهش زبری سطح شده است، از جمله دلایل آن را میتوان در موارد زیر خلاصه کرد:

وجود نانوپودرها در سیال دیالکتریک باعث بازتر و عریضتر شدن کانال پلاسما میشود، همراه با این موضوع فرکانس جرقهها هم بیشتر میگردد، که در این حالت انرژی جرقهها و شدت میدان الکتریکی توزیع یکنواختتری خواهد داشت. با این شرایط جرقههایی با انرژیهای زیاد کاهش یافته و با کاهش ظرفیت الکترواستاتیکی و با افزایش فاصله گپ جریانهای خیلی کم با هر پتانسیلی منجر به ایجاد جرقه شده و حفرههایی کوچکتر و کم عمقتر ایجاد میشود. نتیجه این که با افزایش نرخ ماشین کاری سطوح صافتری

Fig. 6 Surface roughness of EDM and PMEDM processes A) versus pulse duration in 24 A pulse current B) versus pulse current in 100 micro second pulse duration

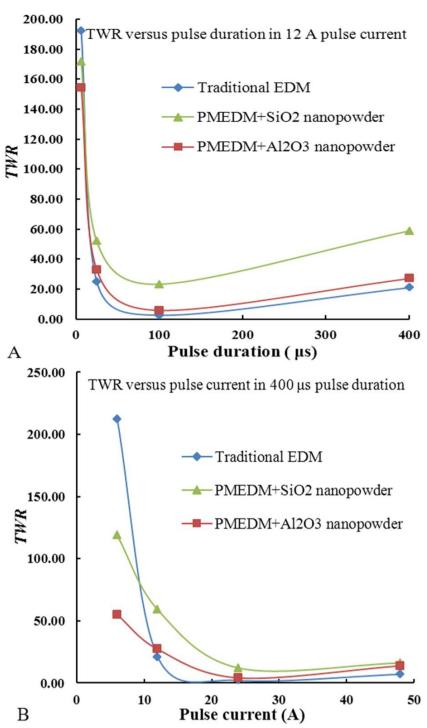
شکل 6 زبری سطوح حاصله در فرایندهای ماشین کاری تخلیه الکتریکی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با پودرهای مختلف A) در مقابل زمان روشنی پالس در جریان تخلیه 24 آمپر B) درمقابل جریان پالس در زمان روشنی پالس 100 میکروثانیه

الکتریکی معمولی صافتر از موارد دیگر است.

این موضوع را به این صورت می توان توضیح داد که با توجه به زمان روشنی پالس کم یونیزاسیون دی الکتریک اتفاق نیفتاده و برادهبرداری چندانی رخ نمی دهد؛ در این شرایط افزودن نانوپودرها باعث افزایش پایداری فرایند از طریق کاهش استحکام شکست دی الکتریک شده و باعث افزایش تعداد جرقه های موثر در این زمان کم روشنی پالس می شود و به تبع آن زبری سطح بیشتر می شود.

در شکل B-6 نیز در ماشین کاری با ولتاژ 6 ولت همین اتفاق رخ می دهد چرا که در این حالت فاصله گپ بسیار کم بوده و امکان جدایش و تمیزی براده ها در این فاصله امکان پذیر نیست بنابراین ماشین کاری چندانی رخ نمی دهد وجود نانوپودرها در این وضعیت باعث افزایش طول کانال پلاسما شده و ماشین کاری را امکان پذیر می کند در نتیجه در مقایسه با دی الکتریک بدون پودر، صافی سطح بدتر می گردد.

با توجه به شکلهای A-A و B-B تأثیر نانوپودر اکسید سیلسیم برروی افزایش صافی سطوح بیشتر از نانوپودر اکسید آلومینیوم میباشد این موضوع

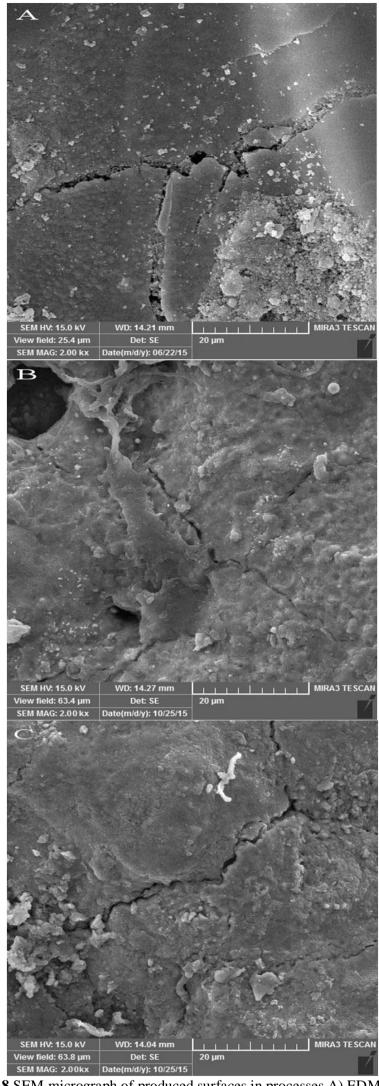
Fig. 5 Tool wear ratio of EDM and PMEDM processes A) versus pulse duration in 12 A pulse current B) versus pulse current in 400 micro second pulse duration

شکل 5 سایش نسبی ابزار فرایندهای ماشین کاری تخلیه الکتریکی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با پودرهای مختلف A) در مقابل زمان روشنی پالس در جریان تخلیه 12 آمپر B) درمقابل جریان پالس در زمان روشنی پالس 400 میکروثانیه

ايجاد مىشود [21,18].

با افزودن نانوذرات به دیالکتریک استحکام شکست دیالکتریک کمتر شده و در یک ولتاژ مدار باز ثابت شروع تخلیههای الکتریکی در فواصل گپ بزرگتری رخ میدهد، این پدیده باعث شستشو و تمیزی بهتر گپ ماشین کاری شده و احتمال رخداد پالسهای مضر مانند اتصال کوتاه و آرک کمتر میشود با توجه به تأثیر منفی این پالسها بر صافی سطح، با کاهش آنها بر کیفیت و صافی سطح افزوده میشود [22,21]. افزودن نانوپودر اکسید سیلسیم 14 درصد و اکسید آلومینیوم 4 درصد زبری سطح را کاهش میدهد (بدون در نظر گرفتن دادههای اولیه نمودار که در آن شرایط ناپایدار میباشد و افزودن نانوپودرها صافی سطح را افزایش میدهد). پروفیل سطوح تولید شده در این فرایندها در شکل 7 ارائه شده است و تأثیر نانوپودرها در افزایش صافی سطح در این تصاویر کاملا آشکار است.

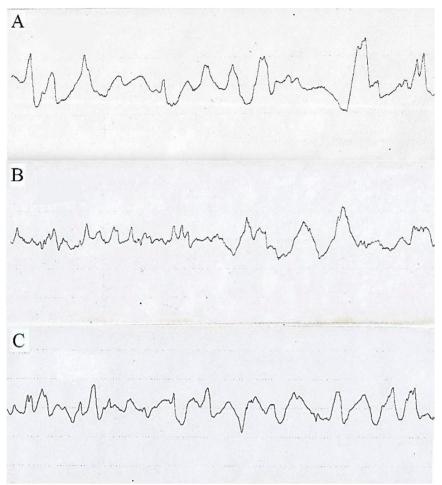
در هر دو شکل A-B و B-B رفتار منحنی ها در ابتدای نموارها با بقیه نقاط آن متفاوت است؛ در شکل A-B در مدت زمان روشنی پالس A-B میکروثانیه صافی سطح نمونه ماشین کاری شده با ماشین کاری تخلیه

Fig. 8 SEM micrograph of produced surfaces in processes A) EDM B) PMEDM with SiO₂ powder C) PMEDM with Al₂O₃ powder

شكل 8 تصاویر میكروسكوپ الكترونی سطوح حاصل از فرایندهای A) ماشین كاری تخلیه الكتریكی B) ماشین كاری تخلیه الكتریكی با پودر اكسید سیلسیم C) ماشین كاری تخلیه الكتریكی با پودر اكسید آلومینیوم (زمان روشنی پالس 25 میكروثانیه، شدت جریان 48 آمپر)

صورت یکنواختتری بر روی سطح تخلیه، توزیع شده و انرژی حرارتی بر سطح بزرگتری پخش میشود. به علت موارد ذکر شده تنشهای حرارتی و انقباضهای انجمادی کاهش یافته و موجب کاهش طول و تعداد ترکهای

Fig. 7 Profiles of produced surfaces in A) EDM B) PMEDM with SiO₂ powder C) PMEDM with Al₂O₃ powder

(A) ماشین کاری تخلیه سکل (A) پروفیل سطوح تولید شده تولید شده در فرایندهای (A) ماشین کاری تخلیه الکتریکی (A) ماشین کاری تخلیه الکتریکی با پودر اکسید سیلسیم تخلیه الکتریکی با پودر اکسید آلومینیوم

در اثر پایین بودن چگالی نانوپودر اکسید سیلسیم است که در فضای بین دو الکترود بهتر معلق شده و حتی در زمانهای روشنی پالس طولانی تر هم نسبت به نانوپودر اکسید آلومینیوم کمتر ته نشین میشود. در شکل 6-6 اختلاف بین نمودارهای مربوط به این دو پودر بیشتر شده که ناشی از رسوب نانوپودر اکسید آلومینیوم در فضای بین ابزار و قطعه کار است.

5-3- بررسى تأثير افزودن نانوپودرها بر روى تركهاي سطحي

تصاویر میکروسکوپ الکترونی سطح نمونههای ماشین کاری شده با فرایندهای ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم در شکلهای B-8، B و B-C به ترتیب آورده شده است.

یکی از ویژگیهای مهم سلامت سطح قطعات تولیدی وجود ترکهای سطحی است، اندازه و تعداد ترکهای ریز سطحی در سطوح تولید شده توسط فرایندهای ماشین کاری تخلیه الکتریکی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر متفاوت میباشد؛ همچنین خصوصیات پودرهای مورد استفاده در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر بر روی این ترکها تأثیر گذار است.

با توجه به این تصاویر بزرگترین میکروترکهای ایجاد شده مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی است، افزودن نانوپودرها باعث کاهش اندازه و تعداد ترکهای سطحی شده است که کوچکترین ترکها مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر اکسید سیلسیم است. افزودن نانوپودرها در دی الکتریک باعث افزایش فرکانس جرقهها شده و تعداد جرقههای زیادی با انرژی پایین تر در ستون پلاسما ایجاد میشود [14]. همچنین ذرات اضافه شده به دی الکتریک باعث افزایش طول و عرض کانال همچنین ذرات اضافه شده به علت افزایش جرقههای کم انرژی، انرژی الکتریکی به پلاسما می شود. به علت افزایش جرقههای کم انرژی، انرژی الکتریکی به

سطحی می گردد [23]. سطوح نشان داده شده در تصاویر B-B و 8-C که به ترتیب با ذرات اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم معلق در دی الکتریک ماشین کاری شده اند، تفاوت چندانی از لحاظ میکروتر کها با هم ندارند. تفاوت جزئی که بین این دو تصویر وجود دارد بزر گتر بودن تر کهای مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با نانوپودر اکسید آلومینیوم می باشد که به احتمال زیاد در اثر تعلیق نامناسب این ذرات نسبت به ذرات اکسید سیلسیم در فضای دی الکتریک می باشد که به علت چگالی بالای آن ذرات است؛ در این شرایط با ته نشین شدن نانوذرات اثرات ذکر شده برای آنها در کاهش میکروتر کها کمتر می شود.

^{1} بررسی تأثیر افزودن نانوپودرها بر روی عمق لایه تغییر یافته ازحرارت

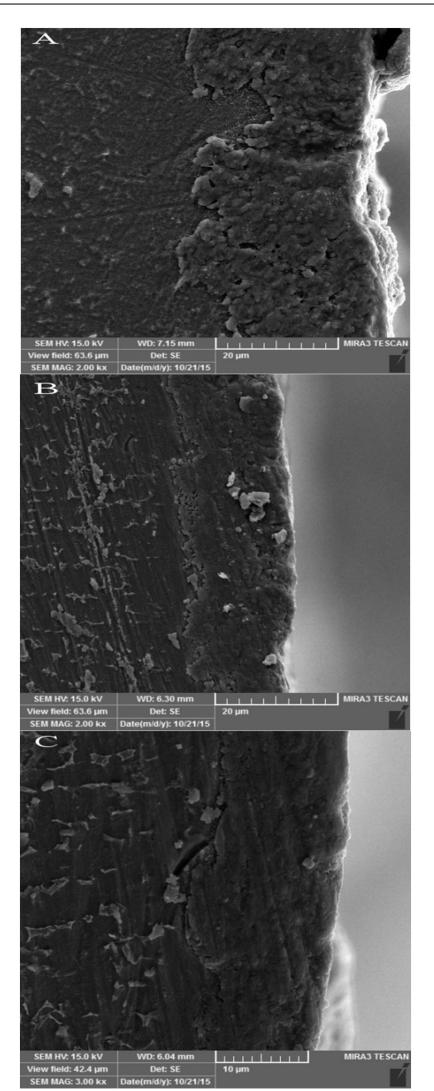
بعد از فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی لایهای در سطح ماشین کاری شده ایجاد می شود که خواص شیمیایی و متالوژیکی آن در اثر حرارت اعمال شده از تخلیه های الکتریکی تغییر می یابد. این لایه شامل لایه ذوب مجدد ^{2} و لایه متأثر از حرارت می باشد. در این لایه خیلی سخت و شکننده به دلیل غیریکنواختی فازهای تشکیل دهنده، میکروتر که ایی ظاهر می شوند غیریکنواختی فازهای تشکیل دهنده، میکروتر که در اثر انرژی ناشی از جرقه ها ذوب مجدد لایه بیرونی بوده که در اثر انرژی ناشی از جرقه ها ذوب شده است ولی به بیرون از چاله مذاب پرتاب نشده و دوباره انجماد یافته است. لایه ذوب مجدد دارای سختی بالایی بوده ، اتصال محکمی با ماده پایه داشته و مقاومت خورد گی خوبی دارد، اما این لایه زبری سطح را افزایش داده، باعث می شود سطح سخت و شکننده شده و استحکام خستگی نمونه را به دلیل وجود تر کها و خلل و فرج ریز در سطح، کاهش می دهد [26].

تصاویر میکروسکوپ الکترونی از سطح مقاطع برش خورده نمونههای ماشین کاری شده با فرایندهای ماشین کاری تخلیه الکتریکی معمولی و ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم به ترتیب در شکلهای 9-B و 9-B و 9-C ارائه شده است.

از روی این تصاویر به وضوح قابل مشاهده است که لایه تغییر یافته در اثر حرارت در تصویر A-9 مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی معمولی بیشرین ضخامت را نسبت به سایر فرایندها دارد، همچنین ضخامت لایه مذکور در مقایسه با دو تصویر دیگر غیر یکنواخت تر است. کمترین ضخامت و یکنواخت ترین لایه تغییر یافته در اثر حرارت مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر اکسید سیلسیم میباشد.

کاهش ضخامت و یکنواختتر شدن لایه تغییر یافته در اثر حرارت را با افزودن نانوذرات، میتوان به این صورت بیان کرد، با افزایش طول و قطر ستون تخلیه که در اثر حضور نانوذرات در دیالکتریک است، هرکدام از جرقههای پر انرژی به چندین جرقه کم انرژی تبدیل میشوند و انرژی کانال پلاسما در سطح بزرگتری پخش میشود، بنابراین با کاهش انرژی وارد شده به سطح قطعه عمق ناحیه ذوب شده و تأثیر دیده از حرارت کاهش می یابد و لایه ذوب مجدد هم نازکتر می شود [20].

افزودن نانوپودرها باعث تغییر خواص الکتریکی دی الکتریک شده و زمان تاخیر جرقهها را کمتر می کند، بنابراین مقدار انرژی انباشته شده در هر جرقه قبل از تخلیه کمتر می گردد و انرژی اعمال شده به سطح کاهش می یابد، در نتیجه عمق لایه متأثر از حرارت کمتر می شود [27]. همچنین افزایش رسانایی حرارتی سیال دی الکتریک با افزودن نانوپودرها دلیل دیگری است که

Fig. 9 SEM micrograph of cross section of produced surfaces in processes A) EDM B) PMEDM with SiO_2 powder C) PMEDM with Al_2O_3 powder

 $\hat{m}$ $\hat{m}$ $\hat{m}$ $\hat{m}$ $\hat{m}$ $\hat{m}$ $\hat{m}$ وتصاویر میکروسکوپ الکترونی از سطح مقطع برش خورده نمونههای حاصل از فرایندهای $\hat{m}$ ماشین کاری تخلیه الکتریکی $\hat{m}$ ماشین کاری تخلیه الکتریکی با پودر اکسید آلومینیوم (زمان روشنی پالس 25 میکروثانیه، شدت جریان 48 آمپر)

منجر به کاهش ضخامت لایه تغییر یافته در اثر حرارت می گردد، در این حالت کسر بیشتری از حرارت کانال پلاسما به سیال دی الکتریک منتقل شده

¹⁻ Heat Altered Layer

²⁻ Recast Layer

³⁻ Heat Affected Zone

5- مراجع

- [1] K. L. Wu, B. H. Yan, F. Y. Huang, S. C. Chen, Improvement of surface finish on SKD steel using electro–discharge machining with aluminium and surfactant added dielectric. *International Journal of Machine Tools and Manufacture*, Vol. 45, No. 10, pp. 1195–1201, 2005.
- [2] Z. M. Zain, M. B. Ndaliman, A. A. Khan, M. Y. Ali, Improving microhardness of stainless steel through powder-mixed electrical discharge machining, *Journal of Mechanical Engineering Science*, Vol. 228, No. 18, pp. 3374–3380, 2014.
- [3] A. Molinetti, F. L. Amorim, P. C. Soares Jr, T. Czelusniak, Surface modification of AISI H13 tool steel with silicon or manganese powders mixed to the dielectric in electrical discharge machining process, Accessed on 6 August 2015; *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs00170-015-7613-1.
- [4] F. Klocke, The process sequence in tool and die-making, *Proceedings of the XII International Symposium for Electromachining*, pp. 65-97, Aachen, Germany, 1998.
- [5] Y. F. Tzeng, C. Y. Lee, Effects of powder characteristics on electro discharge machining efficiency. *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, Vol. 17, No. 8, pp. 586–592, 2001.
- [6] A. Kumar, S. Masheshwari, C. Sharma, N. Beri, Research developments in additives mixed electrical discharge machining (AEDM): a state of art review, *Materials and Manufacturing Processes*, Vol. 25, pp. 1166–1180, 2010.
- [7] S. Assarzadeh, M. Ghoreishi, A dual response surface-desirability approach to process modeling and optimization of Al2O3 powder-mixed electrical discharge machining (PMEDM) parameters, *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, Vol. 64, No. 9, pp. 1459-1477, 2013.
- [8] B. Ekmekci, Y. Ersoz, How suspended particles affect surface morphology in powder mixed electrical discharge machining (PMEDM), *Metallurgical And Materials Transactions B*, Vol. 43B, pp.1138-1148, 2012.
- [9] H. M. Chow, B. H. Yan, F. Y. Huang, J. C. Hung, Study of added powder in kerosene for the micro-slit machining of titanium alloy using electro-discharge machining, *Journal of Materials Processing Technology*, Vol. 101, No.1-3, pp. 95-103, 2000.
- [10] M. Ghoreishi, M. Asadi, investigation of the influence of different added powders in dielectric on machining parameters of electrical discharge machining (EDM), sixth conference of production and manufaction engineering of Iran, Tehran, Iran 1-4 day, 1382. (in persian فأن سي)
- [11] S. L. Chen, M. H. Lin, K. H. Huang, C. C. Wang, Research of the recast layer on implant surface modified by micro-current electrical discharge machining using deionized water mixed with titanium powder as dielectric solvent, *Applied Surface Science*, Vol. 311, pp. 47-53, 2014.
- [12] S. Kumar, U. Batra, Surface modification of die steel materials by EDM method using tungsten powder-mixed dielectric, *Journal of Manufacturing Processes*, Vol. 14, No. 35-40, 2012.
- [13] P. Janmanee, A. Muttamara, Surface modification of tungsten carbide by electrical discharge coating (EDC) using a titanium powder suspension, *Applied Surface Science*, Vol. 258, No. 19, pp. 7255–7265, 2012.
- [14] G. S. Prihandana, M. Mahardika, M. Hamdi, Y. S. Wong, K. Mitsui, Accuracy improvement in nanographite powder-suspended dielectric fluid for micro-electrical discharge machining processes, *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, Vol. 56, No. 1, pp. 143–149, 2011.
- [15] G. Kibria, B. R. Sarkar, B. B. Pradhan, B. Bhattacharyya, Comparative study of different dielectrics for micro-EDM performance during microhole machining of Ti-6Al-4V alloy, *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, Vol. 48, No. 5, pp. 557-570, 2010.
- [16] W. S. Zhao, Q. G. Meng, Z. L. Wang, The application of research on powder mixed EDM in rough machining, *Journal of Materials Processing Technology*, Vol. 129, No. 1-3, pp. 30-33, 2002.
- [17] M. S. Han, B. K. Min, S. J. Lee, Improvement of surface integrity of electrochemical discharge machining process using powder-mixed electrolyte, *Journal of Materials Processing Technology*, Vol. 191, No. 1-3, pp. 224–227, 2007.
- [18] K. Y. Kung, J. T. Horng, K. T. Chiang, Material removal rate and electrode wear ratio study on the powder mixed electrical discharge machining of cobalt-bonded tungsten carbide, *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, Vol. 40, No. 1, pp.95–104, 2009.
- [19] T. Y. fong, C. F. chen, Investigation into some surface characteristics of electrical discharge machined SKD-11 using powder-suspension dielectric oil, *Journal of Materials Processing Technology*, Vol. 170, No. 1-2, pp. 385– 39, 2005.
- [20] Y. Zhang, Y. Liu, Y. Shen, R. Ji, B. Cai, H. Li, F. Wang, A Review of the Current Understanding and Technology of Powder Mixed Electrical Discharge Machining (PMEDM), *Proceedings of 2012 IEEE International Conference on Mechatronics and Automation*, August 5 8, 2012, Chengdu, China.
- [21] H. Kumar, Development of mirror like surface characteristics using nanopowder mixed electric discharge machining (NPMEDM), *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, Vol. 76, No. 1-4, pp. 105-113, 2015.
- [22] P. Peças, E. Henriques, Effect of the powder concentration and dielectric flow in the surface morphology in electrical discharge machining with powder-mixed dielectric (PMD-EDM), *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, Vol. 37, No. 11, pp. 1120–1132, 2008.

و سهم انرژی انتقال یافته به قطعه ماشین کاری کم میشود، بنابراین ضخامت لایه متأثر از حرارت کاهش مییابد.

با مقایسه تصاویر B-P و 9-C مشاهده می شود لایه تغییر یافته در اثر حرارت ناشی از فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر اکسید سیلسیم بسیار یکنواخت تر و ناز کتر از فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر اکسید آلومینیوم می باشد؛ این پدیده نیز می تواند ناشی از عدم پخش مناسب ذرات اکسید آلومینیوم به علت چگالی بالای آن در کانال پلاسما باشد. با استفاده از نانوپودر اکسید سیلسیم در طول زمان روشنی پالس توزیع مناسب ذرات در این محیط پایدار بوده و با تبدیل همه جرقههای بالای بر انرژی به جرقههای کوچکتر کم انرژی و توزیع یکنواخت انرژی در بسیار بین می بازگ پر انرژی به جرقههای از حرارت حداقل ضخامت را داشته و بسیار پکنواخت رمی شود.

4- نتيجه گيري

در این پژوهش تأثیر افزودن نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم به دیالکتریک در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی آلیاژ تیتانیوم -Ti-6Al مورد بررسی قرار گرفته، نتایج حاصل را در موارد زیر میتوان خلاصه کرد:

- پالسهای تولید شده در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی همراه شده با نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم در مقایسه با فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی سنتی بسیار منظم بوده و زمان تأخیر جرقه و پالسهای مزاحم و غیر مفید در ماشین کاری علی الخصوص با پودر اکسید سیلسیم به حداقل رسیدهاند.
- افزودن نانوپودرها به دیالکتریک در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی باعث افزایش نرخ برادهبرداری میشود، مقدار افزایش نرخ برادهبرداری با پودر اکسید سیلسیم در مقایسه با پودر اکسید آلومینیوم بیشتر است.
- تأثیر افزوذن نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم بر روی سایش نسی ابزار به شرایط و پارامترهای ماشین کاری (شدت جریان جرقه و زمان روشنی پالس) بستگی دارد، اما در شرایط پایدار ماشین کاری اضافه کردن پودرها سایش نسبی ابزار را بیشتر می کند.
- صافی سطوح تولید شده در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر با نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم بیشتر از فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی سنتی است، تأثیر نانوپودر اکسید سیلسیم بر افزایش صافی سطح بیشتر از نانوپودر اکسید آلومینیوم میباشد. بارزترین تأثیر نانوذرات اضافه شده به دی الکتریک بالابردن صافی سطح همزمان با افزایش نرخ برادهبرداری است.
- افزودن نانوپودرها باعث کاهش اندازه و تعداد میکروترکهای سطحی میشود. کوچکترین ترکهای ایجاد شده مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه نانوپودر اکسید سیلسیم است.
- لایه تغییر یافته ناشی از حرارت در فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی سنتی غیر یکنواخت ر و دارای ضخامت بیشتری نسبت به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه پودر است. وجود نانوپودرهای اکسید سیلسیم و اکسید آلومینیوم در دیالکتریک باعث نازکتر شدن این لایه میشود، که کمترین ضخامت و یکنواخت ترین لایه تغیر یافته در اثر حرارت مربوط به فرایند ماشین کاری تخلیه الکتریکی به همراه نانوپودر اکسید سیلسیم میباشد.

- [25] Y. S. Liao, J. T. Huang, Y. H. Chen, A study to achieve a fine surface finish in Wire-EDM, *Journal of Materials Processing Technology*, Vol. 149, No. 1-3, pp. 165–171, 2004.
- [26] M. J. Haddad, A. F. Tehrani, Material removal rate (MRR) study in the cylindrical wire electrical discharge turning (CWEDT) process, *Journal of Materials Processing Technology*, Vol. 199, pp. 369–378, 2008.
- [27] Y. Wang, F. Zhao, Y. Liu, Behaviors of Suspended Powder in Powder Mixed EDM, *Key Engineering Materials*, Vol. 375-376, pp. 36-41, 2008.
- [23] Q. Y. Ming, L. Y. He, Powder-suspension dielectric fluid for EDM, *Journal of Materials Processing Technology*, Vol. 52, No. 1, pp. 44-54, 1995.
- [24] M. Manohar, T. Selvaraj, D. Sivakumar, S. Gopinath, K. M. George, Experimental study to assess the effect of Electrode bottom profiles while machining Inconel 718 through EDM Process, 3rd International Conference on Materials Processing and Characterisation (ICMPC 2014): Procedia Materials Science, Vol. 6, pp. 92-104, 2014.